

AXA en de Amerikaanse wapenindustrie

Als u dit dossier leest moet u op de hoogte zijn van de allerrecentste ontwikkelingen: vooral onder druk van Amnesty International France en Handicap International France viel eind juli 2007 een onverwachte beslissing: Axa gaat voortaan de directe investeringen in clustermunities stop zetten! Dus nu nog ijveren voor de indirecte investeringen, natuurlijk meer dan de helft van de 1315 miljard euro in activa!(cijfers van 2006) Bovendien moet er ook nog wel goed toegezien worden op de naleving van die beslissing, niet eenvoudig met de gekende transparantie van de Axa Group!

België is internationaal alom geprezen voor de verschillende initiatieven tegen clusterbommen en antipersoonsmijnen, nog steeds gebruikt in de 21ste eeuw! Zo is er in ons land niet alleen een verbod op productie, maar ook op investeringen. De rest van de wereld moet nog volgen, daarom ook dit rapport.

Het opsturen van prothesen kan dan wel ons geweten wat sussen, de kern van het probleem blijft de productie en geldhonger van enkele grote bedrijven en banken. Met deze campagne proberen we de grootste speler in België op zijn plaats te zetten. Wees gerust, als u opschrikt bij het nakijken van uw verzekeringen of fondsen, u bent niet de enige die onbewust de landmijnenproductie steunde. AXA is immers een enorme gigant, ook bv. Winterthur is fier 'member of the AXA Group'.

Dit dossier baseert zich voornamelijk op de gedegen publicaties van Netwerk Vlaanderen. Bij hen kan je ook altijd terecht over mogelijke alternatieven als je besluit AXA vaarwel te zeggen.

In het laatste hoofdstuk besteden we ook ruim aandacht aan witte fosforwapens, volgens Amerikaanse bronnen erg efficiënt in chaotische oorlogstoestanden, remember Fallujah.

In deze compilatie worden enkele linken blootgelegd tussen AXA en de Amerikaanse wapenindustrie. De investeringsgegevens in dit dossier dateren uit de periode 2005-2006.

1. AXA Group

AXA is een grote internationale speler op de bank- en verzekeringsmarkt. De hoofdzetel van de groep is gevestigd in Parijs en ze is vooral actief in West-Europa, Noord-Amerika en Azië. De verzekeringsactiviteit staat in voor 95% van de totale omzet van de groep.

De groep beheerde in 2006 activa voor een totale waarde van 1315 miljard euro, meer dan de helft daarvan voor derden. In 2006 realiseerde de AXA Group een netto-winst van 4 miljard euro.

Tijdens de campagne 'Mijn Geld. Goed Geweten?' van Netwerk Vlaanderen, die loopt sinds oktober 2003, heeft AXA haar beleid t.a.v. investeringen in wapens nauwelijks aangepast. Enkel rechtstreekse investeringen voor eigen rekening in producenten van antipersoonsmijnen zijn in de loop van 2006 stopgezet. AXA blijft wel haar klanten fondsen aanbieden die investeren in producenten van antipersoonsmijnen.

2. Antipersoonsmijnen

A. Recente evoluties

In juli 2005 roept een resolutie van het Europees parlement de lidstaten van de EU op om via wetgevend werk investeringen in antipersoonsmijnen te verbieden. Sinds maart 2007 is België het eerste land dat dergelijke investeringen bij wet verbiedt.

B. Uit het dossier ‘AXA investeert fors in nieuwe landmijnproducenten’, oktober 2005, Netwerk Vlaanderen.

Landmijnen, de paria's onder de wapens

Sedert 1975 hebben landmijnen meer dan 1 miljoen slachtoffers gemaakt. Meestal betreft het onschuldige burgers, want landmijnen liggen ook lang na een conflict te wachten op een slachtoffer. Landmine Monitor schat op dit moment het aantal nog levende slachtoffers van landmijnen op 300.000 à 400.000. Bijna allen hebben zware verminkingen en hebben amputaties moeten ondergaan.

Antipersoonsmijnen zijn dan ook in het grootste gedeelte van de wereld verboden. In 1997 werd het Ottawa-verdrag afgesloten om een internationale ban op antipersoonsmijnen in te voeren. Op dit moment hebben reeds 145 landen het verdrag geratificeerd. Maar ook bij de niet-ondertekenaars streeft bijna elk land een wereldwijde ban op antipersoonsmijnen na.

Het nieuwe landmijnbeleid van de Bush administratie

Ook de voormalige president van de Verenigde Staten, Bill Clinton, stelde een toetreding van de Verenigde Staten tot het Ottawa-verdrag in het vooruitzicht. De Verenigde Staten stopten dan ook elke productie van antipersoonsmijnen in 1997.

Maar president Bush wijzigde in 2004 drastisch deze beleidslijn. De Verenigde Staten zullen niet toetreden tot het Ottawa-verdrag en zullen opnieuw antipersoonsmijnen produceren en inzetten. Het Pentagon spreekt van ‘smart mines’, nl. mijnen met een zelfdestruictiemechanisme. Los van het feit dat ook dergelijke mijnen verboden zijn door het Ottawa-verdrag, leveren expertorganisaties zoals Human Rights Watch zware kritiek op deze ‘smart mines’. Deze mijnen blijven een gevaar voor burgers. Zo zijn de zelfdestruictiemechanismen bijvoorbeeld nooit 100% betrouwbaar. Sommige mijnen blijven dus actief. Dit is niet alleen gevaarlijk voor burgers, maar ook voor ontmijners.

Bovendien lopen burgers ook risico wanneer een landmijn zichzelf vernietigt. Mijnen met dergelijke mechanismen worden meestal ook met duizenden tegelijk verspreid, wat het gevaar voor de burgerbevolking nog vergroot.

Maar zeker zo belangrijk is dat dit nieuwe beleid is ook een gevaar betekent voor de bestaande consensus over de wereldwijde ban op antipersoonsmijnen. Sommige landen zullen niet meer bereid zijn hun landmijnenarsenaal te vernietigen omdat de Verenigde Staten er nieuwe produceren.

De nieuwe landmijnproducenten

In december 2005 beslist de Bush administratie definitief over de productie van de nieuwe antipersoonsmijn SPIDER. 390 miljoen US\$ is gebudgetteerd om 1620 SPIDER-systemen en 186.300 munitie te produceren. Het systeem bestaat uit een controle-eenheid die 84 landmijnen tegelijk kan beheren. De landmijnen ontplooiën ook een web van struikeldraden over het gebied waarin ze gelegd zijn. Als iemand een struikeldraad raakt, wordt de landmijn in werking gesteld.

Van 1999 tot 2004 is er reeds 146 miljoen US\$ gependend aan de ontwikkeling van het SPIDER landmijnsysteem. De bedrijven die SPIDER ontwikkelen en dus ook zullen produceren zijn **Textron** en **Alliant Techsystems (ATK)**.

Deze twee producenten zijn geen onbekenden.

ATK is de belangrijkste munitieleverancier van het Amerikaanse leger. Ook in de periode 1985-1995 was ATK de belangrijkste Amerikaanse producent van landmijnen. In die periode haalde ATK voor 486 miljoen US\$ landmijncontracten binnen. ATK produceert bijvoorbeeld ook clusterbommen, antitankmijnen en munitie met verarmd uranium. Op de lijst van grootste wapenproducenten in de wereld, staat ATK op de 28e plaats.

Textron prijkt op die lijst op de 30e plaats. Textron Systems, het bedrijf waar Spider ontwikkeld wordt, is onderdeel van de Amerikaanse multinational Textron inc, een bedrijf met 49.000 werknemers in 40 landen en een omzet van 10 miljard US\$. Textron Inc is naast de wapenindustrie ook actief in luchtvaart, industrie en financiën.

ATK en Textron zijn dus samen de 'prime contractors' voor de ontwikkeling en productie van nieuwe Amerikaanse landmijnen.

3. Clustermunitie

A. Recente evoluties

In juli 2005 roept een resolutie van het Europees parlement de lidstaten van de EU op om via wetgevend werk investeringen in clustermunitie te verbieden. Sinds maart 2007 is België het eerste land dat dergelijke investeringen bij wet verbiedt.

In de zomer van 2006 wordt de wereld geschokt door massale clusterbom aanvallen van het Israëlische leger op het Zuiden van Libanon. Noorwegen vindt dat er geen tijd meer te verliezen valt en slaagt er in om 46 staten de verklaring van Oslo te laten goedkeuren. Deze landen geven hiermee aan werk te maken van een internationaal verdrag tegen clustermunitie. De deadline voor dit verdrag is 2008.

Dat er geen tijd te verliezen valt, bewijst het onderzoeksrapport Fatal Footprint van Handicap Internationaal. Uit dat rapport blijkt dat 98% van de slachtoffers van clustermunitie onschuldige burgers zijn.

B. Uit het dossier ‘Explosieve portefeuilles’, juni 2006, Netwerk Vlaanderen.

Het wapen

Clusterbommen bestaan uit grote containers (bommen, raketten, etc.) die, afhankelijk van het model, honderden tot duizenden kleine bommen (submunitie) bevatten. De container opent zich in de lucht en verspreidt de submunitie over een grote oppervlakte. De bedoeling is om een bommentapijt te leggen over een hele zone. Clustermunitie kan uit de lucht gedropt worden door gevechtsvliegtuigen, bommenwerpers en helikopters. Maar ook van op de grond kan het gelanceerd worden via raketlanceersystemen en artilleriegeschut.

In tegenstelling tot landmijnen is clustermunitie gemaakt om te exploderen wanneer het haar doel raakt (‘explode on impact’). Landmijnen worden gedropt met de bedoeling niet te ontploffen wanneer ze de grond raken, maar pas wanneer ze geactiveerd worden door aanraking van een slachtoffer.

In functie van het geïsoleerde doel wordt clustermunitie met verschillende effecten gebruikt: anti-persoons, anti-tank, anti-infrastructuur, anti-materiële, toxische of brandgevaarlijke effecten. In bepaalde modellen zijn combinatiemogelijkheden!

Controverse

Clustermunitie wordt algemeen bestempeld als een heel controversieel wapen. Door de aard van het wapen vertegenwoordigt het immers een dubbele bedreiging voor de burgerbevolking:

- ❖ Clusterbommen hebben als doel grote oppervlakten te bombarderen waarin één of meerdere doelwitten gelokaliseerd zijn. Door de verspreiding van de munitie over een groot oppervlak is de kans groot dat clustermunitie ook burgerslachtoffers maakt tijdens de aanval.
- ❖ Maar ook na het conflict blijft clustermunitie burgerslachtoffers eisen. De submunitie uit clusterbommen hebben een niet-ontploffingsgraad. Bij een clusterbombardement worden er dus heel wat niet-ontploffte submunitie over een groot gebied achtergelaten. Op die manier worden er de facto mijnevelden gecreëerd, die een groot risico inhouden voor burgers, ook na het conflict.

AL Radwaniya, Irak, 2003

Akim is al wel een jonge herder, maar hij is nog steeds een kind. Op een dag speelt hij rond de boerderij van zijn ouders en wordt hij verrast door een clustermunitie bombardement. Zijn nonkel vindt hem terug met zware verwondingen en neemt hem onmiddellijk mee naar het ziekenhuis. De diagnose is zeer pessimistisch gezien het grote bloedverlies dat hij geleden heeft. Vier maanden later ligt Akim nog steeds in het ziekenhuis. Zijn toestand vertoont geen enkele verbetering. Hij heeft zware brand- en andere wonden aan zijn benen en in zijn lichaam zitten nog veel granaatscherven. Zijn rechterbeen is op verschillende plaatsen gebroken en moet met een ijzeren pin vastgehouden worden. Zijn twee benen zijn met verbanden samengebonden. Verschillende van zijn wonden zijn geïnfecteerd. Hij heeft ook al doorligwonden. Hij huult elke nacht.

Bron: het team van Handicap International in Bagdad; Irak (juli 2003)

Gebruik

Minstens elf staten maakten reeds gebruik van clusterbommen: Eritrea, Ethiopië, Frankrijk, Israël, Joegoslavië, Nederland, Rusland, Saoedi Arabië, Soedan, de Verenigde Staten en het Verenigd Koninkrijk.

Enkele voorbeelden van het gebruik van clustermunitie:

De eerste Golfoorlog (1991)

Clusterbommen zijn massaal gebruikt tijdens de eerste Golfoorlog in 1991. Volgens een rapport van Human Rights Watch dropten de Verenigde Staten en haar bondgenoten tussen 17 februari en 28 februari 1991 61.000 clusterbommen op Irak en Koeweit. Deze clusterbommen waren samen goed voor ongeveer 20 miljoen submunitieën en voor 1/4e van de bommen die gedropt werden op Irak en Koeweit. Zelfs bij een conservatieve niet-ontploffingsgraad van 5% spreken we dus van 1 miljoen achtergelaten gevaarlijke submunitieën. Maar na de oorlog maakte een rapport van de US Air Force² gewag van een 'excessief hoge niet-ontploffingsgraad' die te wijten was aan de hoogte van waarop de bommen werden gedropt en het feit dat zij terecht kwamen in zand en water. 1600 burgers werden gedood door deze achtergelaten submunitieën, 2500 werden gewond. Zestig procent van de slachtoffers waren jonger dan 15 jaar. Door het gebruik van clusterbommen in verstedelijkt gebied (vooral in het zuiden van Irak) werden ook vluchtelingen en internationale hulporganisaties aan hoge risico's onderworpen.

Joegoslavië en Kosovo (1999)

Van maart tot juni 1999 dropten de Amerikaanse, Engelse en Nederlandse luchtmacht in Joegoslavië 1.765 clusterbommen, samen goed voor 295.000 submunitieën. Volgens U.N. Mine Coordination werden meer dan 20.000 niet-geëxplodeerde submunitieën achtergelaten. Tijdens de bombardementen werden 90 à 150 burgers gedood en nog veel meer verwond. In het jaar na de oorlog werden nog minstens 50 burgers gedood en 101 verwond door de niet-geëxplodeerde submunitieën.

Adnan ging zwemmen met zijn vader en broer...

Adnan Maloku was nog net geen zeven. Op 11 augustus 1999 ging hij met zijn vader en broer zwemmen in een meer. Adnan vindt een gele koker in metaal en geeft het aan zijn broer zonder te weten wat het is. Het ging om een stuk submunitie, een BLU-97, die niet was ontploft. Zijn broer, die zeventien is, vraagt aan zijn vader wat het is en laat het ding vallen. Het ontploft. Hij is op slag dood. Adnan wordt verder op geslingerd en is gewond aan de arm en aan het linker been. Hij hoort zijn vader nog enkele woorden zeggen maar kan ze niet verstaan. Dan hoort hij niets meer...

De volgende dag gaat de zus van Adnan, Sanije, naar de plaats van het ongeluk om de kleren van haar vader en broer te zoeken. Zij ook stapt op een stuk submunitie en wordt op slag gedood. Adnan verloor veel bloed. Gedurende twee maanden wordt hij medisch verzorgd. Hij lijdt nog altijd onder bloedarmoede. Zijn rechter arm blijft heel zwak en hij kan geen zware lasten dragen. Hij kon slechts opnieuw naar school in januari 2000. Hij herinnert zich het voorval nog alsof het gisteren was. De oudste zus van Adnan, Ymrije, moet voor hem en zijn moeder zorgen.

De moeder is erg getraumatiseerd door het ongeluk. Met hun drieën moeten ze leven van het kleine pensioen van hun vader.

Dit getuigenis werd opgetekend door medewerkers van Handicap International in Kosovo in 2005.

Afghanistan (2001-2002)

De Verenigde Staten dropten 1.288 clusterbommen in Afghanistan (samen goed voor 248.056 clustermunitie). Conservatieve ramingen leiden tot een aantal van meer dan 12.400 niet-geëxplodeerde submunitieën die in Afghanistan achterblijven.

Irak (2003)

De Verenigde Staten en het Verenigd Koninkrijk hebben in 2003 ongeveer 13.000 clustermunitieën gedropt in Irak (samen goed voor bijna 2 miljoen submunitieën).

Anders dan in vorige oorlogen (bvb. Kosovo, Afghanistan) werd het gros van de clustermunitieën nu van op de grond gelanceerd. Dergelijke van op de grond gevoerde clusteraanvallen in bevolkte gebieden waren in Irak de belangrijkste oorzaak voor burgerslachtoffers. Honderden doden en gewonde burgers veroorzaakt door clusteraanvallen, werden gemeld in onder meer Bagdad, al-Hilla, al-Najaf en Basra.

De laatste decennia zijn de VS en het VK de belangrijkste gebruikers van clustermunitie. De VS alleen al hebben meer dan 1 miljard submunitieën in voorraad.

In totaal hebben maar liefst 57 landen voorraden clustermunitie, waaronder Chili, Rusland, Israël, Iran, Irak en ... België!

De producenten

Veel bedrijven ontwikkelen, produceren en verkopen clustermunitie. Bedrijven kunnen op verschillende manieren betrokken zijn. Sommige bedrijven zijn verantwoordelijk voor een volledig clustermunitieproject en voor de uiteindelijke levering aan de strijdkrachten, andere leveren essentiële onderdelen voor de clustermunitie, zoals bijvoorbeeld de ontstekingsmechanismen, de submunitie, de container of huls van de bom waarin de submunitieën geplaatst worden. We bespreken een aantal Amerikaanse bedrijven en hun betrokkenheid bij clustermunitie.

ATK

ATK (VS) is de belangrijkste munitieleverancier van het Amerikaanse leger. In juni 2000 tekent ATK een overeenkomst met Israeli Military Industries (IMI) voor de co-productie van IMI's 'M971 120mm DPICM mortar cargo ammunition' voor de Amerikaanse markt. De bom draagt 32 submunitieën. In juni 2003 tekent ATK een nieuwe overeenkomst met IMI, waardoor het nu ook de IMI zelfdestructiemechanismen voor submunitieën mag produceren en verkopen in de USA.

L-3 Communications

Het Amerikaanse defensiebedrijf L-3 Communications maakt verschillende veiligheids- en bewapeningsonderdelen. In een brief aan de Noorse Centrale Bank van 2 juni 2005 geeft het bedrijf toe "safety and arming devices" te produceren voor verschillende types clusterwapens. Zo produceren ze bijvoorbeeld de MK339 fuze die gebruikt wordt om de container te openen die de submunitieën bevat. O.a. de Rockeye II clusterbom wordt hiermee geopend.

Lockheed Martin

Lockheed Martin is niet alleen de grootste wapenproducent ter wereld, maar ook de voornaamste leverancier van wapens aan het Pentagon, én het grootste wapenexporterende

bedrijf ter wereld. Niet verwonderlijk dat Lockheed Martin dus ook actief is in de productie van en handel in clustermunities.

Het bedrijf is de producent van het MLRS systeem (Multiple Launch Rocket System), een hoogst mobiel raketlanceersysteem dat in minder dan één minuut 12 MLRS raketten kan afvuren. MLRS wordt gebruikt om van op de grond raketten te lanceren.

De raketten die gebruikt worden in het MLRS-systeem zijn in de meeste gevallen raketten met clustermunities. Ook deze worden geproduceerd door Lockheed Martin.

Een aantal voorbeelden:

- ❖ De basis MLRS-raket (M26) bevat een 'warhead' met 644 M77-submunities (DPICM) en heeft een bereik van 32 km. Dit betekent dat er met deze raketten binnen de minuut 8000 submunities kunnen verspreid worden.
- ❖ De 'guided' MLRS XM30-raket heeft een bereik van 60 km en bevat 404 DPICM submunities (in productie sinds april 2003). De VS plannen een productie van meer dan 100.000 van deze raketten.
- ❖ De ATACMS Block 1A heeft een bereik van 300 kilometer en bevat 275 M74 submunities.

In maart/april 2003 zijn MLRS clustermunities gebruikt in de oorlog tegen Irak. De MLRS-clustermuniteit werd vooral gebruikt voor doelen op langere afstand. De meerderheid van de door de Amerikanen gebruikte submunities waren DPICM's. In Irak werd standaard gewerkt met salvo's van zes MLRS-raketten, wat betekent dat één zo'n salvo 3864 submunities dropte over een gebied met een straal van één km. Volgens een rapport van de Amerikaanse 'Office of the Under Secretary of Defense for Acquisition, Technology and Logistics' hebben MLRS-submunities een falingsgraad van 16%.

Het MLRS systeem inclusief raketten is door Lockheed Martin reeds geleverd aan 14 landen, waaronder de VS, Israël, Bahrein en Nederland.

Northrop Grumman

Northrop Grumman, nog een Amerikaans defensiebedrijf, produceert submunities. Zo produceert het o.a. de Viper Strike munitie. Deze submuniteit wordt sinds 2002 ook aangepast en getest om te gebruiken in een UAV (een onbemand vliegtuig), de Hunter.

De Viper Strike munitie is een derivaat van de BAT submuniteit, ontwikkeld en geproduceerd door Northrop Grumman. De BAT submuniteit wordt o.a. gebruikt in de ATACMS Block II, een variante clusterbom van Lockheed Martin.

Raytheon

Het Amerikaanse Raytheon is een wereldleider wat betreft de ontwikkeling en productie van 'missile systems'. Ook clusterbommen behoren tot het assortiment van Raytheon.

Raytheon produceert het AGM154 Joint Standoff Weapon (JSOW). Dit is een bom die vanuit de lucht (ook vanop grote hoogte) gedropt wordt. JSOW kan geleverd worden in vier varianten, twee daarvan zijn clusterbommen.

De variant AGM154A is de standaard versie van de JSOW. Deze versie is een clusterbom die 145 BLU-97/B submunities bevat. Deze submunities hebben zowel anti-persoons als anti-materiële effecten. Elke submuniteit fragmenteert bij explosie in ongeveer 300 stukjes.

Sinds 1999 heeft de Amerikaanse luchtmacht de JSOW clusterbommen zowel gebruikt in Joegoslavië, in Afghanistan als in Irak. De JSOW wordt gebruikt op verschillende gevechtsvliegtuigen, waaronder de F/A-18, F-16, B-2, B-52.41.

Raytheon is ook de producent van de Tomahawkraketten. Deze raketten worden afgeschoten vanop oorlogsschepen of onderzeeërs. De Tomahawk-raketten hebben verschillende mogelijke configuraties wat betreft de 'warhead'. Eén daarvan is een submunitiehouder met Combined Effect Bomblets. De Tomahawk wordt dus ook als clusterbom gebruikt. De Tomahawk is een wapen dat al in verschillende oorlogen door de Amerikaanse zeemacht gebruikt is: Desert Storm (1991), Irak (1993), Bosnië (1995), Desert Fox (1998), Operation Allied Force (1999).

Textron

Ook het Amerikaanse Textron produceert clusterbommen en submunitieën.

Textron produceert het CBU-105 Sensor Fuzed Weapon voor de Amerikaanse luchtmacht. Deze clusterbom heeft zijn debuut gemaakt in 2003 in de oorlog in Irak. Ook de submunitie die in deze clusterbom zit, wordt gemaakt door Textron: de BLU-105, volgens Textron, de enige 'smart' submunitie in productie in de VS.

Verder heeft Textron ook de 'Selectively Targeted Skeet' STS submunitie ontwikkeld, die o.a. zou kunnen gebruikt worden in onbemande vliegtuigen.

4. Witte fosforwapens

Uit het dossier 'De voorbereidingen voor een nieuw Fallujah', maart 2006, Netwerk Vlaanderen.

Het militaire gebruik van witte fosfor

'White phosphorous' of Witte fosfor (WF) is één van de mogelijke verschijningsvormen van fosfor. Het is een kleurloze of gele doorschijnende wasachtige substantie met een sterke lookgeur. Witte fosfor voor militair gebruik ontbrandt spontaan bij aanraking met zuurstof. Door deze ontbranding komt een grote hitte vrij in combinatie met een gele vlam en een dichte witte rook. Het gebruik van witte fosforwapens door de Amerikaanse strijdkrachten tijdens de aanval op de Iraakse stad Fallujah in november 2004 wordt 'een oorlogsmisdaad tijdens een oorlogsmisdaad tijdens een oorlogsmisdaad' genoemd.

Militairen gebruiken witte fosfor sinds de 19e eeuw als signalisatie, als rookgordijn en ook als sterk ontvlambare stof. Het wordt gebruikt om materiaal van de vijand te vernietigen of om zijn zicht te belemmeren. En het wordt gebruikt tegen voertuigen, munitiedepots, vijandelijke waarnemers en zo verder. Witte fosforprojectielen kunnen gelanceerd worden door kanonnen, veldartillerie, tankmortieren, maar ook door handgranaten. Fosfor wordt ook lichtgevend in het donker, waardoor fosformunitie een soort lichtspoor kogel wordt.

Normaal wordt witte fosfor verspreid door explosieve munitie die ontploft wanneer ze de grond raakt. Maar het kan ook gebruikt worden met een soort tijdsgebonden ontsteking die een ontploffing in de lucht veroorzaakt.

De gevolgen van het militaire gebruik van witte fosfor

Het militair gebruik van WF laat fosfor achter op de grond doordat delen van de stof uit de munitie niet ontbranden. In sommige gevallen gaat het hier om een aanzienlijk deel van het fosfor in de munitie.

Maar ook de rookdeeltjes, ontstaan door de verbranding van witte fosfor, verspreiden zich in de lucht. Daar vormen ze zuren, die uiteindelijk terechtkomen op de grond en in het water.

Net zoals napalm kan witte fosfor heel negatieve effecten hebben op de begroeiing: verbrande bladeren, volledig ontbladerde struiken en bomen, volledig afsterven van planten,.....

Maar WF wapens veroorzaken ook groot leed aan mensen. Witte fosfor is immers extreem giftig. En bij militair gebruik worden mensen blootgesteld aan extreem hoge dosissen witte fosfor. Directe blootstelling van de huid leidt tot zeer pijnlijke chemische brandwonden. De brandwonde verandert in dood weefsel met daar omheen blaren. De wonde heeft een geelachtige kleur en een opvallende lookgeur.

Witte fosfor lost zeer gemakkelijk op in vet, en verhit heel snel. Hierdoor zijn de brandwonden al snel 2e en 3e graadswonden. Het feit dat de stof heel gemakkelijk verder in het lichaam kan doordringen eens er deeltjes onder de huid zitten, zorgt ervoor dat wonden nauwelijks genezen. Deze wonden kunnen ook schade toebrengen aan lever, hart en nieren. Hierdoor kunnen slachtoffers soms niet meer urineren, functioneren de nieren nog nauwelijks of wordt er een sterk verhoogde fosforaanwezigheid in het bloed vastgesteld.

Maar in vele gevallen betekent blootstelling aan hoge concentraties witte fosfor de dood. De lijken van de slachtoffers vertonen extreme verbrandingsverschijnselen, waar bij het vlees tot op het bot weggebrand is.

Blootstelling aan witte fosfor via inademing leidt tot irritatie aan het ademhalingsstelsel en hoesten. De rook kan ook serieuze oogirritatie veroorzaken, krampen in het gezicht, overgevoeligheid aan licht, en overproductie van tranen. Hoge concentraties van witte fosfordampen leiden tot irritaties aan de neus, keel, longen, huid, ogen en slijmvliezen.

Dergelijke blootstelling aan witte fosfor kan ook leiden tot misselijkheid, geelzucht, bloedarmoede, fysieke aftakeling met zwaar verlies van gewicht en spieren, tandpijnen en heel veel speekselvorming.

Opname van witte fosfor in de spijsvertering veroorzaakt ernstige vormen van diarree en braken. Een ernstige vergiftiging kan ook leiden tot een abnormaal hartritme, een lage bloeddruk, coma en de dood.

De aangenomen dodelijke dosis is 1 mg per kilogram lichaamsgewicht, maar in de praktijk heeft ook de opname van een totale hoeveelheid van 15 mg reeds tot de dood geleid.

De schande van Fallujah

Amerikaanse officieren verklaarden in hun beschrijving van de aanval op Fallujah het volgende: *“Witte Fosfor bleek een effectieve en veelzijdige munitie te zijn. We gebruikten het als camouflagemiddel en, later in het gevecht, als een krachtig psychologisch wapen tegen de opstandelingen die in loopgraven, greppels of schuilplaatsen zaten, en die we niet konden bereiken met ‘high explosives’. Met WFsalvo’s deden we ‘shake and bake’ missies om hen uit hun schuilplaatsen te verjagen en ‘high explosives’ om hen uit te schakelen.”*

De aanval op Fallujah

De stad van de moskeeën, Fallujah, ligt ongeveer 70 km ten westen van de Iraakse hoofdstad Bagdad. Al vroeg na de Amerikaanse inval groeide de traditioneel soennitische stad uit tot een bolwerk van het soennitisch verzet. Volgens de Amerikanen hield ook de gezochte Al-Qaida leider, Al-Zarqawi, er zich schuil, maar ondanks de onafgebroken ‘precisiebombardementen’ kregen de Amerikanen Fallujah maar niet onder controle. De schokkende beelden van vier Amerikaanse militaire contractanten die gedood werden door een joelende menigte en daarna verminkt en verbrand aan de grote brug over de Eufraat opgehangen werden, waren de rechtstreekse aanleiding voor een verbeterd Amerikaans offensief. De wereld had gezien dat de Amerikanen niets te zeggen hadden in Fallujah en dit moest worden rechtgezet.

Op 7 november 2004 riep de Iraakse interim-premier Allawi de noodtoestand uit en tijdens de nacht van 7 op 8 november gingen de Amerikaanse troepen over tot de aanval. Iedereen herinnert zich waarschijnlijk nog de beelden van de Amerikaanse soldaten die zwaargewonde Irakese strijders genadeloos afmaakten.

Maar blijkbaar waren er ver van de weinige camera's vandaan, nog meer wreedheden aan de gang. Geruchten over het gebruik van chemische wapens waren niet nieuw, maar werden dikwijls door de Westerse pers genegeerd. Eind januari 2005 stuurde het Studiecentrum voor Mensenrechten en Democratie van Fallujah een goed gedocumenteerd rapport naar Kofi Annan met het relaas, getuigenissen en foto's over de gruwelijkheden waaraan ze tijdens de Amerikaanse militaire operatie (van 7 november tot eind december) onderworpen waren.

Eén van de beschuldigingen was het gebruik van chemische wapens. Toch was het pas tien maanden later, na een ophefmakende documentaire van de Italiaanse staatszender RAI over het gebruik van witte fosfor in Fallujah, dat de wereld geschokt stil stond bij het inzetten van chemische wapens door de Verenigde Staten. Voorafgaand aan de uitzending op 8 november 2005 (precies een jaar na de start van operatie 'phantom fury') had Washington wel toegegeven dat het gebruik had gemaakt van witte fosfor tijdens het Fallujah-offensief, maar alleen als rookgordijn of om vijandelijke posities te verlichten. De gruwelijke beelden van slachtoffers bezaaid met bijtende brandwonden logen er echter niet om en op 16 november verklaarde het Pentagon dat er wel degelijk witte fosfor was ingezet in de vorm van brandbommen, maar zeker niet tegen burgers.

Het is echter logisch dat het gebruik van een dergelijk wapen, een gas, in een stadsomgeving, ook niet gewapende burgers treft. Ondertussen zijn er foto's, video's en interviews met Amerikaanse soldaten die deelnamen aan de aanvallen op Fallujah, die bewijzen dat fosforbommen op grote schaal zijn ingezet, zonder onderscheid te maken tussen burgers en opstandelingen. Jeff Englehart, voormalig Amerikaans soldaat in Fallujah vertelt dat hij het bevel voor het inzetten van witte fosfor hoorde via de militaire radio. De gevolgen omschrijft hij als volgt: *“verbrande lichamen, verbrande vrouwen, verbrande kinderen; witte fosfor maakt geen onderscheid bij het doden. Wanneer het in contact komt met de huid richt het een onomkeerbare schade aan en brandt het vlees weg tot op het bot.”*

De Amerikaanse belegering van Fallujah heeft de meeste van de 250.000 à 300.000 bewoners op de vlucht gejaagd. Meer dan de helft van de huizen zijn vernietigd. Op die bewuste 8 november waren er naar schatting nog altijd 50.000 à 100.000 mensen aanwezig in de stad. Het aantal opstandelingen werd door de Amerikanen geschat op 1.000 à 6.000 man. Hoeveel Irakese burgers het leven lieten blijft voorlopig een raadsel.

Tijdens de Amerikaanse aanval op Fallujah werden volgende witte fosforwapens gebruikt:

- ❖ M110 WF projectielen afgevuurd van 105mm kanonnen. Deze worden gebruikt voor het verduisteren, spotten en signaliseren. Maar zij hebben een bijkomend ontbrandingseffect op het doelwit en kunnen dus potentieel slachtoffers maken.
- ❖ Het M825 WF projectiel (155mm) wordt afgevuurd van op veldartillerie en is ontwikkeld om op grondniveau een rookscherm op te trekken dat 5 tot 15 minuten blijft hangen. Het projectiel is geladen met 116 met witte fosfor verrijkte vilten wiggen, die zich op de grond verspreiden in een ellipsvorm die tot 1500m lang kan zijn. Elk van deze 116 deelprojectielen wordt op de grond een bron van rook.
- ❖ De M929 patronen worden gebruikt door de M120 en M121 120mm mortiersystemen, vnl. voor het camoufleren en verduisteren. Het stalen projectiel is geladen met vilten wiggen die geïmpregneerd zijn met witte fosfor. Wanneer de ontsteking afgaat wordt het projectiel uit elkaar gereten en worden de deelprojectielen verspreid in de lucht. De witte fosfor begint te branden bij contact met de lucht en produceert op die manier een rookwolk.

- ❖ Waarschijnlijk hebben de Amerikaanse troepen tijdens de aanval op Fallujah ook geïmproviseerde WFwapens gebruikt, gebaseerd op 60mm of 81mm WF mortiergranaten: *“Een 60mm of 81mm witte fosfor mortiergranaat, driemaal omwikkeld met ontstekingslont, en een kwart of half staafje C4. We gebruiken het als we de vijand uit een huis willen wegbranden.”*

Wettelijk kader

Als een ontvlambaar wapen is het gebruik van witte fosfor verboden onder Protocol III van de “Convention on Prohibitions or Restrictions on the Use of Certain Conventional Weapons Which May be Deemed to be Excessively Injurious or to have Indiscriminate Effects”. Honderd staten hebben dit verdrag goedgekeurd, waaronder België en de VS. Maar, niet alle staten zijn gebonden aan alle protocollen van het verdrag, en ondanks het feit dat 93 staten Protocol III hebben ondertekend, hebben de VS zich niet aan dit deel van het verdrag verbonden.

Ondanks het feit dat de VS door geen enkel internationaal verdrag verboden wordt witte fosfor te gebruiken, blijft ook de VS natuurlijk onderhevig aan de universele principes over de manier waarop partijen in oorlog zich moeten gedragen. Net zoals bij andere controversiële wapens zoals landmijnen, clusterbommen, nucleaire wapens en uraniumwapens, is er ook bij het gebruik van witte fosfor een dubbel probleem:

- ze veroorzaken onnodig leed bij de burgerbevolking, en
- men kan onmogelijk een onderscheid maken tussen burgerlijke en militaire doelwitten

Het gebruik van witte fosfor voor militaire doeleinden kan dan ook gezien worden als een overtreding van het Internationaal Humanitair Recht.

Dit wordt ook erkend in een handleiding die gebruikt wordt bij de opleiding van de Amerikaanse strijdkrachten: *“het is tegen de wetten van oorlogsvoering om WF te gebruiken tegenover menselijke doelwitten.”*

Wie produceert witte fosformunitie?

Pine Bluff Arsenal in Arkansas is de enige fabriek in Noord Amerika die WFmunitie kan produceren. De fabriek is eigendom van het Amerikaanse leger, en de werkzaamheden in de fabriek, inclusief het vullen van de munitie met witte fosfor, gebeurt door Amerikaanse militairen. Naast WFmunitie, produceren ze er ook allerlei andere chemische, rook- en andere munitie. Bovendien is Pine Bluff Arsenal ook betrokken bij de vernietiging van de chemische wapens van de VS. Pine Bluff Arsenal was de producent van de witte fosformunitie die gebruikt werd door het Amerikaanse leger in Fallujah.

In september 2005 is een contract voor de modernisering van de witte fosforfabriek in Pine Bluff Arsenal toegekend aan **Shaw Environmental Inc.** Het contract heeft een waarde van 23 miljoen US dollar!

Shaw Environmental Inc. is een dochteronderneming van The Shaw Group Inc. Deze Amerikaanse groep maakt een jaaromzet van 3,3 miljard US dollar. Het bedrijf is niet alleen actief op de militaire markt, maar vooral ook op de energiemarkt met veel opdrachten voor de nucleaire sector.

In oktober 2005 verkreeg **Teledyne Brown Engineering** een belangrijk subcontract met een waarde van 10 miljoen US dollar in deze moderniseringsopdracht. Volgens dit contract zal Teledyne de nieuwe witte fosforprocessingonderdelen en subsystemen voor de fabriek ontwerpen, fabriceren, assembleren, integreren, testen en leveren. Het werk van Teledyne zal zich o.a. concentreren op het systeem voor het vullen van de munitie. Het bedrijf zal ook

ondersteuning bieden bij de installatie, het testen, en de opleiding. Het station waar de munitie gevuld wordt, het hart van de fabriek, zal geassembleerd, geïntegreerd en getest worden in hun vestiging in Huntsville alvorens het geleverd wordt aan de Pine Bluff Arsenal.

Teledyne Brown Engineering levert hoogtechnologische systemengineering en productieoplossingen voor sectoren zoals de ruimtevaart, de beveiliging en defensie. Het bedrijf is onderdeel van Teledyne Technologies Inc.

5. De investeringen van AXA

De cijfers spreken voor zich. Axa Groep investeert, direct en/of indirect, in al de vermelde Amerikaanse producenten:

	APM	CM	WP	Bedrag investering AXA (in US\$)	Datum rapport
ATK	X	X		16.132.778	Juni 2006
L-3 Communications		X		48.166.171	Juni 2006
Lockheed Martin		X		139.813.665	Juni 2006
Northrop Grumman		X		990.002.992	Juni 2006
Raytheon		X		236.619.883	Juni 2006
Shaw Group			X	14.901.447	Maart 2006
Teledyne Technologies			X	5.802.322	Maart 2006
Textron	X	X		1.246.175.408	Juni 2006

APM = Antipersoonsmijnen.

CM = Clustermunitie.

WP = Witte Fosfor.

Wat wil dit nu concreet zeggen? Dat AXA miljoenen dollars samenbrengt om al de voorgaande wapenproducenten operationeel en winstgevend te maken, en dat we hier enkel nog maar de Amerikaanse wapenproducenten bespreken! Je kan deze fantastische bank dus nog op verschillende andere domeinen aanpakken, maar zijn deze cijfers niet voldoende? **Overduidelijk dat we moeten besluiten dat AXA medeplichtig is aan duizenden burgerslachtoffers, tienduizenden verminkte kinderlichamen, of honderdduizenden ...** 'Leef vol vertrouwen' blijkt dus een walgelijke reclameslogan die de werkelijkheid mooi wil verdoezelen: hoe meer oorlog, hoe meer financiële bescherming!

Hoe vaak horen we niet dat mensen zich afvragen ‘maar waar blijven al die bommen toch van komen – waar blijft al dat geld toch van komen om die verschrikkelijke dingen te maken?’ Ziehier het antwoord: van iedereen van ons die niet bewust was van de invloed van zijn/haar bank- en verzekeringskeuze.

Sorry dat we u bewust maken van deze verschrikkelijke cijfers, u kan in ieder geval niet meer zeggen dat u het niet wist!

Nog één extraatje:

In 2006 klopten de vijf grootste investeerders in clustermunitie in België af op een slordige 6 miljard dollar. Van die 6 miljard werd 5.5 miljard samengebracht door AXA!

Dit maakt ze niet alleen de grootste maar ook de slechtste leerling van de klas, geen enkele klacht van mensenrechtenorganisaties wordt tot nu toe serieus genomen. Geen spoor van wijziging in hun beleid, enkel een mooie etalage van verkoopstechnieken... soms zelfs cynisch met een ondertoon van proper-ethisch-verantwoord bankieren!

6. Besluit

Sorry, maar geen happy end voorlopig. Help organisaties als Handicap International en Netwerk Vlaanderen, maar laat ook uw stem horen als consument, als mens...

Wat kan u concreet doen:

1. Laat AXA weten dat u niet akkoord bent met het investeringsbeleid van de AXA Group.
2. Laat AXA voelen dat u weigert klant te blijven of te worden omdat zij geen duidelijke koerswijziging maken.
3. Maak AXA bekend bij zoveel mogelijk potentiële klanten als onverantwoord misdadig. Mail dit dossier door naar iedereen uit je adressenbestand!
4. Steun Netwerk Vlaanderen met hun campagne ‘Mijn Geld. Goed Geweten?’ en promoot de ethische beleggingsfondsen van Triodosbank e.a.
5. Kom mee met America Watchers geweldloze acties organiseren tegen AXA en tegen de wapenproducenten.
6. Steun iedereen die samen met ons ijvert om het Oslo-verdrag rond te krijgen tegen eind 2008. Het Oslo-verdrag wordt een internationaal verdrag om clustermunitie te bannen, net zoals we het Ottawa-verdrag kennen voor antipersoonsmijnen. Maar deze keer wel met een duidelijker verbod op investeringen, zodat er niemand nog de essentie in twijfel kan trekken: geen productie én geen investeringen!

Dank &
Laat van je horen!

